

Силабус
навчальної дисципліни
Журналістський фах (медіаправо та журналістська етика)
2023–2024 навчальний рік

Освітня програма	Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	нормативна
Викладач	Юлія МЕЛЬНИКОВА
Кафедра	соціальних комунікацій
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-soc-kom/composition-kaf-soc-kom/melnikova/
Контактний телефон	+38 050 9391828 (telegram)
E-mail викладача	melnichka07@gmail.com
Графік консультацій	Середа, 14.00-16.00 (ідентифікатор зум-конференції: 591 418 4370 код доступу: 495786)

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
IV семестр 6 / 180 год.	очна (денна)	30	30	120	екзамен
	заочна (дистанційна)	8	8	164	

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: журналістика, засоби масової інформації, медіаправо, журналістська етика, саморегуляція, свобода слова

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності,

якими повинен оволодіти здобувач

ЗК 4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

СК 8. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення та технічне обладнання для провадження журналістської діяльності.

ФК 13. Здатність розуміти вимоги до діяльності зі спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

Програмні результати навчання

ПРЗ 1. Знає професійні стандарти, етичні та правові норми, що регулюють функціонування ЗМК та журналістську діяльність в Україні.

ПРУ 3. Здатний дотримуватись професійних стандартів, етичних та правових норм, забезпечуючи суспільство різнобічною, оперативною, повною і правдивою інформацією. Уміє діяти соціально відповідально.

ПРУ 9. Уміє писати журналістські матеріали для різних видів ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ), використовуючи відповідні жанри журналістських матеріалів, специфіку їх підготовки відповідно до різновиду ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).

ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників масово-інформаційного процесу

Мета та завдання курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Журналістський фах» (медіаправо та журналістська етика) є розвинути у студентів навички самостійної морально-етичної орієнтації у практичній професійній діяльності, здатність студентів до зважених етичних суджень у журналістській практиці;

Основні завдання вивчення дисципліни полягають у тому, щоб дати студентам чіткі уявлення про основи медіаправа та журналістської етики, основні етапи та тенденції у її розвитку; основні етичні вимоги, закріплені у міжнародних, національних, корпоративних, нормативних документах з журналістської етики; підвищити моральну культуру майбутніх медіафахівців.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати**:

- основні поняття журналістської етики та медіаправа;
- етичні вимоги міжнародних і національних документів із журналістської етики;
- особливості здійснення журналістської діяльності в умовах воєнного стану і обмеження доступу до інформації
- державні і недержавні системи регулювання порушень етичних вимог у пресі, на радіо, телебаченні, Інтернет-ЗМІ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти**:

- дотримуватися професійних етичних вимог: принципів, норм, прав та обов'язків журналіста;
- врегульовувати моральні проблеми в професійній діяльності на всіх етапах;
- своїми матеріалами підвищувати моральну культуру аудиторію ЗМІ;
- виявляти порушення законодавства та етичних вимог у ЗМІ.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Лекційні заняття (конспект, творчі завдання)	10	
Практичні заняття	50	
Самостійна робота	10	
Підсумковий контроль		
Залікова робота	30	

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно
Лекція 1	0,4	0,6	0,8	1
Лекція 2	0,4	0,6	0,8	1
Лекція 3	0,4	0,6	0,8	1
Лекція 4	0,4	0,6	0,8	1
Лекція 5	0,4	0,6	0,8	1
Лекція 6	0,4	0,6	0,8	1
Лекція 7	0,4	0,6	0,8	1
Лекція 8	0,4	0,6	0,8	1

Лекція 9	0,4	0,6	0,8	1
Лекція 10	0,4	0,6	0,8	1
всього	4	6	8	10
Практичне заняття 1	2	3	4	5
Практичне заняття 2	2	3	4	5
Практичне заняття 3	2	3	4	5
Практичне заняття 4	2	3	4	5
Практичне заняття 5	2	3	4	5
Практичне заняття 6	2	3	4	5
Практичне заняття 7	2	3	4	5
Практичне заняття 8	2	3	4	5
Практичне заняття 9	2	3	4	5
Практичне заняття 10	2	3	4	5
Всього	20	30	40	50
Максимальна кількість набраних балів	24	36	48	60

Таблиця 3. Шкала оцінювання поточного та підсумкового контролю

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання (50+10+10+30=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Посібник з журналістської етики /Авт. кол. – Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М.,
2. Дуцик Д., Куц Л. Київ : Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.
3. Права людини та мас-медіа в Україні : збірник конспектів лекцій. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. 260 с.
4. Права людини та мас-медіа в Україні: Частина 2: Збірник конспектів лекцій / за ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ : Інститут журналістики, 2020. 328 с.
5. Права людини та масмедіа в Україні. Частина 3: Збірник конспектів лекцій / за ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ : Інститут журналістики, 2021. 352 с.
6. Холоденко О. В. Мені погано, коли мовчу. Журналістика незалежної України: інтерв'ю відомих медійників. Київ : Паливода А. В., 2019. 512 с.

7. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики: Аналітично-довідковий збірник / За заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, М. Дворового, О. Погорелова. Київ : Комісія з журналістської етики, 2022. 90 с.

Допоміжні

1. Бондаренко І. С. Журналістська етика : навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Журналістика». Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 107 с.
2. Дотримання прав вразливих груп населення (наркозалежні та працівники комерційного сексу) у діяльності правоохоронних органів : [аналіт. звіт за результатами дослідження] / Авт. кол. Ю. Белоусов, З. Швець, В. Семенюк, В. Чупров, С. Швець. – Київ : Паливода А.В., 2016. 96 с.
3. Етична журналістика : короткий посіб. за матеріалами тренінгів «Вивчення стандартів журналістської етики» / уряд. С. Томіленко, Т. Бондаренко; Міжнародний фонд «Відродження», Агентство з міжнародного розвитку США. Черкаси : Медіапрофесіонал, 2007. 56 с.
4. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми / уклад. Т. Петрів [та ін.]; ред. О. Бондаренко, М. Гаврилюк. Київ : Нічлава, 2006. 100 с.
5. Іванов В.Ф., Сердюк В.Є. Журналістська етика : підручник. Київ : Вища школа, 2007. 237 с.
6. Корню Д. Етика засобів масової інформації. К. : К.І.С., 2004. 130 с.
7. Кузнецова О. Д. Журналістська етика та етикет: основи теорії, методики, дослідження трансформації незалежних видань України, регулювання моральних порушень. Львів : Світ, 1998. 412 с.
8. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналістів : посібник. Львів : ПАІС, 2007. 246 с.
9. На захисті суспільних інтересів : посібник для правників та правозахисників. – Київ : Атіка, 2009. 416 с.
10. Практикум із журналістської етики : навчальний посібник. 2-е вид., стереотип. Київ : Видавець О. Зень, 2012. 320 с.
11. Приступенко Т. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 351 с.
12. Халер М. Пошук і збір інформації : навчальний посібник. Київ : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2006. 308 с.
13. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження / [І. Бекешкіна, Т. Печончик, В. Яворський та ін.]; під заг. ред. Т. Печончик. Київ, 2017. 308 с.

Документи з журналістської етики та медіаправа

1. Декларація принципів поведінки журналістів, прийнята на II всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів (Бордо, 25–28 квітня 1954 р.), зі змінами, внесеними XVIII всесвітнім Конгресом МФЖ (Хельсінгбор, 2–6 червня 1986 р.).
2. Міжнародні принципи професійної етики в журналістиці, прийняті на IV Консультативній зустрічі міжнародних і регіональних професійних журналістських організацій під егідою ЮНЕСКО (Париж-Прага, 1983 р.).
3. Кодекс етики українського журналіста (2013).
4. Зasadничі принципи функціонування Ради німецької преси. Публіцистичні принципи (Кодекс преси).
5. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі (витяги).
6. Редакційний статут Національної телекомпанії України (витяги).

Нормативні документи

7. Національна стратегія у сфері прав людини, №501/2015, ред. від 25.08.2015. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>.
8. Рамкова конвенція про захист національних меншин (995_055, ратифікація від 09.12.1997). URL : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_055.
9. Конвенція про права осіб з інвалідністю, документ 995_g71, редакція від 06.07.2016. URL : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.
10. Закон України «Про національні меншини в Україні», №2494-12, ред. від 12.12.2012. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.

11. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», №1706-18, ред. від 20.04.2017. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
12. Про підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення, Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1381. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1381-2011-%D0%BF>.
13. Закон України «Про соціальні послуги», №966-15, ред. від 21.02.2016. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
14. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», №5207-17, ред. від 30.05.2014. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
15. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
16. Закон України «Про медіа». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>